

Na specyfikę społeczno-politycznej funkcji *Sozialpartnerschaft* zwrócił uwagę A. Pelinka²², podkreślając, że reprezentacja interesów w Austrii oparta jest na zasadach istotnie różniących się od wypracowanego przez tradycję polityczną modelu współczesnego parlamentaryzmu. Otóż, ma ona charakter bardziej stabilny, gdyż opiera się na zasadzie dychotomicznej reprezentacji odpowiednich faktorów produkcji, nie musząc stosować metod werbunkowych tak typowych dla partii politycznych zaangażowanych w walkę o władzę. Poparcie udzielone przedstawicielstwu interesów nie opiera się na mandacie politycznym, lecz wywodzi się z przesłanek zawodowo-branżowych i socjalno-ekonomicznych. Współpraca klas oparta na regułach trwałego kompromisu i społeczno-ekonomicznego przetargu odrzuca programowo zasadę większości głosów obowiązującą w parlamentaryzmie — każdej ze stron przysługuje absolutne prawo weta. Powzięte decyzje cieszą się jednoznacznym poparciem zainteresowanych stron, gdyż są rezultatem jednomyslności. *Sozialpartnerschaft* i parlamentaryzm stanowią dwa różne modele reprezentacji istniejące równolegle, jakie zna współczesna Austria.

W zakończeniu niniejszych rozważań wypadnie sformułować pewne wnioski. Otóż, *Sozialpartnerschaft*, opierając się na założeniach solidarystycznej ideologii, realizuje w praktyce cele pacyfikacji mas pracujących pod hasłami stabilizacji i pokoju społecznego. Jest to możliwe w sytuacji rozbicia polityczno-ideowego w łonie ruchu robotniczego, w którym — w warunkach austriackich — znaczenie dominujące posiada socjaldemokracja. Fakultatywny i nieformalny dialog tzw. partnerów socjalnych wskazuje na proces przemian w Austrii, w której ogólne problemy gospodarczo-społeczne zostały częściowo poddane kontroli zbiurokratyzowanej Federacji Związków Zawodowych.

Wiesław Kozub

30 LAT TOWARZYSTWA AUSTRIACKO-POLSKIEGO (1946 - 1976)

Głównym zadaniem Towarzystwa Austriacko-Polskiego (*Österreichisch-Polnische Gesellschaft*)¹ — podobnie jak innych tego rodzaju organizacji — jest działanie na rzecz zbliżenia społeczeństw obu krajów, głębszego poznania ich przeszłości i teraźniejszości, rozwoju obustronnych stosunków. Spośród różnorodnych czynników decydujących o żywym zainteresowaniu sprawami Austrii w Polsce i Polski w Austrii wymienić tu należy przede wszystkim coraz intensywniej rozwijającą się wymianę gospodarczą, współpracę kulturalną i naukowo-techniczną, wspólne dla obu państw dążenie do ustanowienia trwałego pokoju w życiu międzynarodowym.

Niemalý wkład w tworzenie sprzyjających warunków dla pomyślnie rozwijających się kontaktów polsko-austriackich w różnych dziedzinach wniosło i wnosi Towarzystwo Austriacko-Polskie, utworzone przed ponad 30 laty.

²² A. Pelinka, *Postklassischer Parlamentarismus und Sozialpartnerschaft*, „Österreichische Zeitschrift . . .”, zeszyt cyt., s. 339 i n.

¹ Siedziba jest Wiedeń (A-1010 Wien, Biberstrasse 4).

Jubileusz 30-lecia Towarzystwa obchodzono w dniach 18 - 20 października 1976 r.² Honorowy patronat nad uroczystościami objęli kanclerz federalny Republiki Austrii Bruno Kreisky oraz prezes Rady Ministrów PRL — Piotr Jaroszewicz³.

Inauguracja obchodów jubileuszowych odbyła się 18 października 1976 r. w Pałacu Palfy, w sali im. L. van Beethovena. Tegoż dnia kanclerz B. Kreisky przyjął na specjalnej audiencji delegację polską pod przewodnictwem wiceprezesa Rady Ministrów PRL K. Olszewskiego⁴. Nazajutrz, 19 października 1976 r., odbyło się wiele imprez kulturalnych, a w Wielkiej Sali wiedeńskiej Izby Handlowej zorganizowano konferencję ekonomistów z obu krajów, tzw. Forum Gospodarcze⁵. 20 października 1976 r. w foyer reprezentacyjnej sali pałacu cesarskiego (*Hofburg*) została otwarta wystawa jubileuszowa Towarzystwa⁶. Tegoż dnia Państwowy Zespół Pieśni i Tańca „Śląsk” wystąpił z koncertem galowym, na którym był obecny prezydent Austrii Rudolf Kirchschläger.

Przedstawione tu w kronikarski sposób uroczystości jubileuszowe Towarzystwa stanowiły pewnego rodzaju uwieńczenie długoletniej pracy organizacji, przegląd jej dotychczasowego dorobku i form działalności.

*

Towarzystwo Austriacko-Polskie powstało w Wiedniu jesienią 1946 r.⁷, a więc w trudnych warunkach pierwszego okresu powojennego, kiedy najwyższym nakazem dla ludzi odpowiedzialnych za losy Austrii stało się odzyskanie dla tego kraju zaufania, nadwerężonego faktem współpracy pewnych odłamów tamtejszego społeczeństwa z reżimem hitlerowskim. Również na płaszczyźnie wewnętrznej sprawa ta miała najbardziej doniosłe znaczenie. Zarazem istniała pilna potrzeba wypracowania nowych zasad kształtowania stosunków z zagranicą i życia wewnętrznego kraju. W tych przed-

² Por.: *Pomyślny rozwój wzajemnej współpracy. 30-lecie Towarzystwa Austria-Polska*. „Trybuna Ludu” z 19 X 1976. Imprezy jubileuszowe odbyły się również w Linzu (21 X 1976), w Steyer (22 X 1976), w Salzburgu (23 X 1976); por. „Österreich-Polen”. Zeitschrift für Wirtschaft und Kulturaustausch (dalej cyt. „Ö-P”) nr 2(99), September 1976, s. 58. Z tej okazji Polonijne Centrum Kulturalno-Oświatowe UMCS w Lublinie, Towarzystwo Łączności z Polonią Zagraniczną „Polonia” w Warszawie, Towarzystwo Austriacko-Polskie (Wiedeń) oraz Towarzystwo Polsko-Austriackie (Warszawa) zorganizowały w Lublinie w czerwcu 1976 r., pod protektorem prezesa Rady Ministrów P. Jaroszewicza, polsko-austriackie sympozjum naukowe na temat: *Współpraca polsko-austriacka, sprawozdanie z Sympozjumu pióra S. Limana*, zob.: „Kultura i Społeczeństwo” nr 3/1977, ss. 223 - 224.

³ Por. „Ö-P” nr 2(99), September 1976, s. 58.

⁴ „Trybuna Ludu” z 19 X 1976.

⁵ Dziennik austriacki „Die Presse” (Unabhängige Zeitung für Österreich), wydał 19 X 1976 r. dodatek specjalny pt. „Polska” (Internationale Sonderbeilage „Polen”), poświęcony w całości problemom współpracy austriacko-polskiej. Otwierały go artykuły kanclerza Republiki Austrii B. Kreisky’ego i prezesa Rady Ministrów PRL P. Jaroszewicza („Trybuna Ludu” z 20 X 1976); „Forum Gospodarcze” (*Wirtschaftsforum*) utworzono przy okazji konferencji odbytej w wiedeńskiej *Bundeskammer der gewerblichen Wirtschaft*. Por. T. Kanitzer, *30 Jahre Österreichisch-Polnische Gesellschaft*. „Ö-P” nr 2(99), September 1976, ss. 20 - 21; tenże, *Beziehungen traditionell und gut. 30 Jahre Österreichisch-Polnische Gesellschaft*. „Die Presse” (Intern. Sonderbeilage „Polen”) z 19 X 1976, s. XII oraz notę pt. *Vizekanzler a.D. Dr Fritz Bock feierte seinen 65. Geburtstag*. „Ö-P” nr 2(99), September 1976, ss. 33 - 34.

⁶ 25 października 1976 r. wystawę przeniesiono do sali wykładowej Instytutu Polskiego w Wiedniu.

⁷ Datę utworzenia Towarzystwa wiąże się z imprezą zorganizowaną 12 września 1946 r. w kolejną rocznicę odsieczy wiedeńskiej (1683). Por. T. Kanitzer, *30 Jahre ...*, s. 20. Także podczas pierwszych po wojnie Wiedeńskich Targów Jesiennych w 1946 r. otwarto z inicjatywy grupy Austriaków interesującą wystawę poświęconą Polsce.

siewzięciach czołową rolę odgrywali Austriacy, byli więźniowie hitlerowskich obozów koncentracyjnych. Niektórzy z nich w nazistowskich miejscach zagłady spotkali i zaprzyjaźnili się z Polakami, współtowarzyszami więźniarskiego losu. W wyzwolonej Austrii — zajmując nieraz eksponowane stanowiska w życiu kraju — stali się żarliwymi rzecznikami zbliżenia i przyjaźni z Polską. Współzałożycielami Towarzystwa Austriacko-Polskiego byli: inż. Leopold Figl, pierwszy po II wojnie światowej kanclerz federalny Austrii; dr Felix Hurdes, minister oświaty, dr Theodor Körner, ówczesny burmistrz Wiednia i późniejszy prezydent federalny Austrii; dr Viktor Matějka, decernent miejski d.s. kultury w Wiedniu i inne osoby. Ich celem było wydobycie z wielowiekowej historii stosunków między obu narodami tego, co je łączy, a nie dzieli⁸.

Za ustanowieniem dobrych stosunków austriacko-polskich i za wzajemnym zbliżeniem orędowni też niektórzy intelektualiści, wśród nich znany pisarz austriacki Franz Theodor Csokor, wybitny socjolog prof. August Maria Knoll, prof. Gerda Matějka-Felden, artystyka-malarka. Do wypróbowanych przyjaciół Polski należy znakomity kompozytor austriacki Joseph Marx. Zasługi tych osób krążących się wokół przywrócenia obustronnych więzi były tym znaczniejsze, że zapewne wśród większości Austriaków, borykających się z powojennymi problemami i trudnościami materialnymi, sprawa zbliżenia z Polską nie była zbyt popularna. Ponadto oba kraje weszły na drogi budowy zasadniczo różnych systemów ekonomiczno-społecznych i politycznych, co pogłębiało różnice zdań i poglądów.

Pierwszym, zasłużonym prezesem Towarzystwa był (do 1953 r.) dr Karl Wolf⁹, profesor prawa Uniwersytetu Wiedeńskiego. W latach 1953 - 1971 funkcję tę sprawował prof. dr Axel Leskoschek¹⁰, wybitny artysta-malarz i grafik. Od 1971 r. godność tę piastuje dr Theodor Kanitzer¹¹. Wiceprezesami Towarzystwa są: radca August Aichhorn oraz radca dr Bruno Kepnik¹². Honorowym prezesem jest b. wicekanclerz Austrii dr Fritz Bock¹³.

W ciągu 30 lat swego istnienia Towarzystwo notuje stały wzrost liczby członków i sympatyków. Skupia ono wprawdzie osoby o różnych poglądach politycznych i społecznych, związane jednak wspólną ideą kształtowania przyjaznej współpracy z Polską. Wśród członków Towarzystwa znajduje się szereg osób pochodzenia polskiego, utrzymuje też ono bliskie kontakty z organizacjami polonijnymi, a zwłaszcza ze Związkiem Polaków w Austrii „Strzecha”, istniejącym od 1895 r.¹⁴

⁸ Por. R. Kirchschräger, *Aufrichtigen Dank der Österreicherisch — Polnischen Gesellschaft*, „Ö-P” nr 2(99), September 1976, s. 9.

⁹ Por. T. Kanitzer, *30 Jahre ...*, s. 20.

¹⁰ Nota biograficzna: Prof. Axel Leskoschek ist nicht mehr. „Ö-P” nr 2(99), September 1976, s. 33 oraz T. Kanitzer, *30 Jahre ...*, s. 20.

¹¹ Dr Kanitzer działa w ramach Towarzystwa od 1952 r., najpierw jako członek Zarządu, później wiceprezes.

¹² Por. Bundespräsident Dr Kirchschräger und Aussenminister Dr. Brelka — Gäste der Österreicherisch-Polnischen Gesellschaft, „Ö-P” nr 4(97), Dez./Jan. 1975/1976, s. 25.

¹³ Por. notę: Vizekanzler a.D. Dr Fritz Bock, jw., s. 33.

¹⁴ Por.: *Erfolgreiche 80-Jahr — Feier des Verbandes der Polen in Österreich*, „Strzecha” „Ö-P” nr 4(97), Dez./Jan. 1975/1976, s. 39; 80-lecie ZP w Austrii „Strzecha” obchodzone również w Polsce. Z tej okazji zorganizowano polsko-austriackie sympozjum naukowe (por. *Polacy w Austrii. Materiały międzynarodowego sympozjum naukowego, które odbyło się w Uniwersytecie Jagiellońskim w dniach 20 - 22 maja 1975 r.* Red. A. Pilch, „Zeszyty Naukowe” Uniwersytetu Jagiellońskiego CCCCLV. *Prace polonijne*, zeszyt 2, Kraków 1976). Towarzystwo Austriacko-Polskie zaakceptowało inicjatywę naukowców polskich z Uniwersytetu Jagiellońskiego i UMCS w Lublinie współuczestniczenia w organizacji sympozjów polsko-austriackich oraz ekspozycji poświęconej Polonii w Austrii (por. S. Limana, sprawozdanie, zob. przyp. 2 oraz W. Kucharski, Z. Tomkowski, *Polonia w Austrii*. Polonijne Centrum Kulturalno-Oświatowe UMCS w Lublinie, Lublin 1976).

Towarzystwo Austriacko-Polskie rozwija działalność na dwóch niejako płaszczyznach: wewnętrznej — starając się w pełni realizować swój program w różnych środowiskach austriackich, i zewnętrznej — przybliżając polskiemu społeczeństwu wartości kulturowe Austrii. Tę dwukierunkową pracę Towarzystwo prowadziło już przed utworzeniem w Polsce Towarzystwa Polsko-Austriackiego¹⁵ i przed podpisaniem przez obydwa kraje między państwowej umowy kulturalnej¹⁶.

Towarzystwo Austriacko-Polskie poprzez stosowanie różnych form i środków stara się propagować swoje założenia programowe i koncepcje, wyszukując w tym celu przede wszystkim prasę, radio i telewizję. Specjalną rolę spełnia w tej dziedzinie organ Towarzystwa pod nazwą „Österreich — Polen”. Periodyk ten — redagowany obecnie przez dra T. Kanitzera — ukazuje się ponad 20 lat. Jest to jedyne w Austrii czasopismo poświęcone wyłącznie sprawom austriacko-polskim; dodajmy, że utrzymuje się wyłącznie z wpływów własnych. Od 13 lat ukazuje się też raz w roku specjalny numer tego czasopisma w wersji polskiej pt. „Austria — Polska”. Zawiera on materiały związane z problematyką gospodarczą, zagadnieniami obustronnych stosunków ekonomicznych i kulturalnych, a także ze sprawami Międzynarodowych Targów Poznańskich.

Towarzystwo wykazuje dużą aktywność na polu organizacji różnych konferencji i odczytów o charakterze zarówno bardziej specjalistycznym, jak i popularnym. Dotyczą one coraz bardziej problematyki ekonomicznej i technicznej, co jest odzwierciedleniem stale rozwijającej się współpracy w tych dziedzinach między obydwojma krajami. Dlatego też w 1971 r. utworzono w ramach Towarzystwa odrębną sekcję ekonomiczną, czyli tzw. Forum Gospodarcze. Za swój główny cel uznało ono działanie na rzecz intensyfikacji kontaktów z odpowiednimi organizacjami w Austrii i w Polsce, m.in. z Polskim Towarzystwem Ekonomicznym oraz z powstałym w ostatnich latach Zespołem Ekonomicznym przy Towarzystwie Polsko-Austriackim¹⁷. Forum Gospodarcze zorganizowało w minionym 5-leciu szereg polsko-austriackich spotkań z prelekcjami ministrów, ambasadorów, naukowców, dyrektorów targów, dyrektorów polskich central handlu zagranicznego i austriackich przedsiębiorstw przemysłowo-handlowych. Inicjowano także w Austrii rozmowy polskich delegacji gospodarczych, aranżowano spotkania specjalistyczne połączone z prelekcjami o tematyce technicznej i gospodarczej. We współpracy z Polską Izbą Handlu Zagranicznego i innymi polskimi placówkami specjalistycznymi oraz instytucjami austriackimi Towarzystwo zorganizowało szereg imprez gospodarczych. Na zaproszenie Forum Gospodarczego przebywały w Austrii delegacje polskich instytucji, np. Narodowego Banku Polskie-

¹⁵ Towarzystwo Polsko-Austriackie utworzone zostało w 1959 r. Zarząd Główny mieści się w Warszawie przy ul. Wierzbowej 5/7, a oddziały w Warszawie, Krakowie, Łodzi i Poznaniu, koła członków w różnych miastach, m. in. w Katowicach, Wrocławiu, Ostrowie Wlkp., Pile. Por.: *Towarzystwo Polsko-Austriackie w XVII roku istnienia*. „Ö-P” (wydanie w wersji polskiej pt. „Austria — Polska”, dalej cyt. „A-P”) nr 1(83), czerwiec 1976, s. 45; szerzej A. Donath, *Piętnaście lat Towarzystwa Polsko-Austriackiego*. „Ö-P” („A-P”) nr 1(90), czerwiec 1974, ss. 30 - 31, 46; por. też 15 lat działalności Towarzystwa Polsko-Austriackiego. „Trybuna Ludu” z 27 IX 1974 r. oraz T. Walichnowski, *Miejsce Austrii w Europie 1945 - 1975*. Warszawa 1976, ss. 133 - 134. Towarzystwo wydaje kwartalnik zatytułowany „Biuletyn — Informator” (dalej cyt. TPA. „B-I”).

¹⁶ Umowę podpisano w Wiedniu w 1972 r.; por. J. Passendorfer, *Kultur wird geschrieben. Aktivitäten des Polen-Instituts in Wien*. „Die Presse” (Intern. Sonderbeilage „Polen”), s. VII; F. Sinowatz, *Freundschaftliche und konstruktive Zusammenarbeit*. „Ö-P” nr 2(89), September, 1976, s. 19.

¹⁷ Por. notę: *Zespół Ekonomiczny Towarzystwa Polsko-Austriackiego rozwija owocną działalność*. „Ö-P” („A-P”) nr 1(90), czerwiec 1976, s. 45.

go¹⁸, PBP „Orbis”, Towarzystwa Naukowego Organizacji i Kierownictwa (TNOiK) i studentów polskich uczelni ekonomicznych¹⁹.

Inną formą realizacji zadań Towarzystwa jest zapoznawanie społeczeństwa austriackiego z historią Polski, jej kulturą i sztuką poprzez organizowanie imprez okolicznościowych nieraz połączonych z wydaniem specjalnych publikacji. Wymienić tu należy przede wszystkim obchody Tysiąclecia Państwa Polskiego, 100-lecia śmierci A. Mickiewicza (1956), 500-rocznicy urodzin M. Kopernika (1974), 125-lecia śmierci F. Chopina (1974). Każdego roku obchodzona jest rocznica tzw. odsieczy wiedeńskiej.

W pierwszym dziesięcioleciu istnienia Towarzystwa preferowano raczej kameralne formy pracy, organizując np. klubowe wieczory filmowe, niewielką własną galerię w Wiedniu, gdzie wystawiano dzieła artystów polskich (nie licząc tu szeregu wernisaży w większych halach wystawowych). W następnym okresie przeważały w łonie Towarzystwa tendencje do organizowania dużych imprez, które zapewniałyby szersze i głębsze oddziaływanie na różne kręgi społeczeństwa austriackiego. Jedną z takich imprez są „Dni Polskie” (lub „Dni Kultury względnie Techniki Polskiej”), które Towarzystwo urządziło w Wiedniu, Innsbrucku, Linzu, Klagenfurcie i Salzburgu²⁰. W imprezach tych biorą udział polskie zespoły teatralne, wokalne i instrumentalne, a także soliści, organizuje się salony polskich dzieł sztuki, projekcje filmów polskich, sympozja naukowe, specjalne konferencje prasowe, konkursy, sprzedaż kiermaszową polskich towarów, rewie polskiej mody itd.

W tym kronikarskim zapisie nie sposób pominąć żywych kontaktów z organizatorami Międzynarodowego Biennale Plakatu w Warszawie, a zwłaszcza z niedawno zmarłym prof. Józefem Mroszczakiem²¹, który jako prelegent i konsultant wystaw bywał częstym gościem Towarzystwa. Towarzystwo Austriacko-Polskie propaguje również imprezy kulturalne o charakterze międzynarodowym odbywające się w Polsce, jak np. Konkurs Skrzypcowy im. H. Wieniawskiego oraz Konkurs Pianistyczny im. F. Chopina.

Bardzo owocnie rozwija się też współpraca Towarzystwa z działającym w Wiedniu Instytutem Polskim²².

W 1976 r. Towarzystwo Austriacko-Polskie nawiązało ściślejszą współpracę z działającym w Wiedniu od 25 lat Międzynarodowym Towarzystwem Chopinowskim, którego prezydentem został dr T. Kanitzer. Ukonstytuował się nowy zarząd, w którego skład weszli nie tylko miejscowi artyści, naukowcy i miłośnicy muzyki Chopina, lecz również jej entuzjaści z innych krajów²³.

¹⁸ Np. prof. dr Z. Fedorowicz, wiceprezes NBP, wygłosił odczyt pt. *Bankowość w Polsce* (20 X 1975 r.); informacja za „Ö-P” („A-P”) nr 1(98), czerwiec 1976, s. 57.

¹⁹ Por. np. *Austriacko-polska sesja menagerów gospodarczych*. „Ö-P” („A-P”) nr 1(98), czerwiec 1976, s. 57, a także *Ökonomie-Studenten besuchen die Österreichische-Polnische Gesellschaft* „Ö-P” nr 2(99), September 1976, s. 33.

²⁰ Por. T. Kanitzer, *30 Jahre ...*, s. 20; L. Gratz, *Gruss den Warschauer Kulturtagen in Wien*. „Ö-P” nr 4(97), Dez./Jan. 1975/1976, s. 9 oraz noty: *„Warschauer Tage” in Wien*. „Ö-P” nr 4(97), Dez./Jan. 1975/1976, s. 40; *„Warschauer Tage” und Polen-Ball 1976 in Wien*. „Ö-P” nr 2(99), September 1976, ss. 24 - 25.

²¹ *Zmarł prof. Józef Mroszczak*. TPA. „B-I” nr 3 - 4/1975, s. 31.

²² Por. H. Parczewska, *Jeszcze o Instytucie Polskim w Wiedniu*. TPA. „B-I”, nr 3 - 4/1975, ss. 7 - 9; J. Passendorfer, *op. cit.*

²³ Inicjatywa rozszerzenia i przekształcenia Towarzystwa wyszła od nowo obranego prezydenta dra Kanitzera oraz długoletniego sekretarza generalnego i dyrygenta Richarda Prillsauera. W myśl nowego statutu, Towarzystwo ma kultywować muzykę Chopina, prowadzić badania, organizować seminaria i imprezy w celu głębszego poznania i zrozumienia twórczości polskiego kompozytora. Statut przewiduje współpracę z Towarzystwem im. Chopina w Warszawie oraz z polskimi instytutami muzykologicznymi, a także z towarzystwami im. F. Chopina i miłośni-

Towarzystwo Austriacko-Polskie współpracuje ze Wspólnotą Towarzystw Austriacko-Zagranicznych²⁴, współorganizując wystawy, koncerty, konferencje i różne spotkania. Oznacza to rozszerzenie dotychczasowego zakresu działania.

Do dużych osiągnięć Towarzystwa zaliczyć należy organizację wycieczek turystycznych i wyjazdów grup specjalistycznych do Polski, a także przyjmowanych z aprobatą przez społeczeństwo austriackie imprez towarzyskich. Długoletnią tradycję posiadają urządzane co roku w grudniu uroczyste koncerty gwiazdkowe gromadzące przy choince zarówno polskich, jak i austriackich wykonawców oraz licznych członków i sympatyków Towarzystwa. Koncerty takie odbywają się w Wiedniu i w innych miejscowościach Austrii, cieszą się wśród tamtejszego społeczeństwa dużą popularnością. Wydarzeniem w życiu towarzyskim naddunajskiej stolicy jest — organizowany od kilku lat przez Towarzystwo Austriacko-Polskie, Związek Polaków „Strzecha” i Towarzystwo Łączności z Polonią Zagraniczną „Polonia” — tzw. polski bal (*Polen-Ball*). Odbywa się on pod protektoratem kanclerza federalnego Austrii, ambasadora PRL, burmistrza Wiednia i prezydenta jednego z miast polskich²⁵. W skład komitetu honorowego wchodzi członkowie rządu austriackiego, przedstawiciele sfer kulturalnych i polityczno-gospodarczych Austrii.

*

Przedstawione tu w najogólniejszym zarysie dzieje, osiągnięcia i formy pracy Towarzystwa Austriacko-Polskiego nasuwają różne refleksje. Pierwsza prowadzi do stwierdzenia, iż ta organizacja społeczna wniosła istotny wkład do pomyślnie rozwijających się stosunków polsko-austriackich na płaszczyźnie międzypaństwowej, inicjując niejednokrotnie poczynania odpowiednich instytucji urzędowych. Skupiając członków ożywionych wspólną myślą, wywiera korzystny wpływ na kształtowanie się atmosfery współpracy i porozumienia między narodami. Osiągnięcia Towarzystwa Austriacko-Polskiego w dziedzinie współpracy austriacko-polskiej są bezsporne, przy czym zasługują one na tym większe uznanie, że zostały wypracowane przez stowarzyszenie, które nie posiada charakteru organizacji masowej. Te trwałe sukcesy zawdzięcza ono uporowi członków przekonanych o słuszności wyznawanych przez siebie idei.

Stefan Liman

---

kami muzyki chopinowskiej na całym świecie. *Internationale Chopin-Gesellschaft*, z siedzibą w Wiedniu, założono 30 stycznia 1952 r.; por. *Międzynarodowe Towarzystwo im. Chopina w Wiedniu*. „Ö-P” („A-P”) nr 1(98), czerwiec 1976, ss. 46-47.

²⁴ *Arbeitsgemeinschaft österreichisch-ausländischer Gesellschaften* z siedzibą w Wiedniu skupia 45 organizacji; por. T. K a n i t z e r, *30 Jahre . . .*, s. 21.

²⁵ *Polen-Ball 1977* odbywał się pod hasłem: „Katowice pozdrawiają Wiedeń” („Ö-P” nr 2, September 1976, s. 68).